

УДК 330.354:338.432(477)

Розвиток сільськогосподарського виробництва України: чинники зростання / Шубравська О.В.
// Економіка АПК. – 2015. – № 5. – С. 5.

Проаналізовано сучасні підходи до інтерпретації економічного зростання. Обґрунтовано, що зростання сільськогосподарського виробництва повинне забезпечуватися за рахунок підвищення ефективності використання усіх видів ресурсів на основі запровадження новачій. Основними чинниками нарощування обсягів агровиробництва є високий рівень фінансової забезпеченості та інноваційності національної економіки й галузі, сприятлива та усталена кон'юнктура внутрішнього і світового аграрного ринку. Ці ж фактори за певних умов здатні також стримувати зростання сільськогосподарського виробництва. Обмежувачами зростання є також чинники природного й соціального середовища. Досліджена система «кліматично-розумного» сільського господарства (CSA), спрямована на забезпечення продовольчої безпеки для зростаючого населення, адаптацію агрогосподарювання до кліматичних змін та обмеження його негативного впливу на довкілля. Окреслено основні перепони розвитку органічного сільського господарства в Україні й шляхи їх подолання. Табл.: 1. Бібліогр.: 18.

Ключові слова: зростання агровиробництва, ресурсна ефективність, екологічна безпечність, інклюзивне зростання, «кліматично-розумне» сільське господарство, органічне виробництво.

УДК 330.354:338.432(477)

Развитие сельскохозяйственного производства Украины: факторы роста / Шубравская Е.В.
// Экономика АПК. – 2015. – № 5. – С. 5.

Проанализированы современные подходы к интерпретации экономического роста. Обосновано, что рост сельскохозяйственного производства должен обеспечиваться за счет повышения эффективности использования всех видов ресурсов на основе введения новачій. Основными факторами наращивания объемов агропроизводства являются высокий уровень финансовой обеспеченности и инновационности национальной экономики и отрасли, благоприятная и устойчивая кон'юнктура внутреннего и мирового аграрного рынка. Эти же факторы при определенных условиях способны также сдерживать рост сельхозпроизводства. Ограничителями роста являются также факторы природной и социальной среды. Исследована система «климатически-умного» сельского хозяйства (CSA), направленная на обеспечение продовольственной безопасности увеличивающегося населения, адаптацию агрохозяйствования к климатическим изменениям и ограничение его отрицательного воздействия на окружающую среду. Очерчены основные преграды развития органического сельского хозяйства в Украине и пути их преодоления. Табл.: 1. Библиогр.: 18.

Ключевые слова: рост агропроизводства, ресурсная эффективность, экологическая безопасность, инклюзивный рост, «климатически-умное» сельское хозяйство, органическое производство.

UDS 330.354:338.432(477)

Development of agricultural production in Ukraine: growth factors / Shubravska O.V.
// Ekonomika APK. – 2015. – № 5. – P. 5.

Modern approaches to the economic growth interpretation are analysed. It is substantiated that agricultural production growth should be maintained by means of intensification of usage of all the resources on the basis of novation. Main factors of the agricultural growth are high level of financial support and innovation of the national economy and branch as well as favorable and established domestic and world agrarian market conditions. These factors under certain conditions can also curtail the growth of the agricultural production. Social and environmental factors can also curb the growth. "Climate-smart" agriculture system (CSA) aimed at maintaining food security for the growing population, adaptation of agricultural enterprises to the climate change and limitation of their negative environmental effect, is analyzed. Major barriers for organic agricultural farming in Ukraine and ways to overcome them are defined. Tabl.: 1. Refs.: 18.

Key words: agricultural growth, resource effectiveness, ecological safety, inclusive growth, climate-smart agriculture, organic farming.

УДК 631.1:330.33.012

Виклики агробізнесу: пошук відповідей / Андрійчук В.Г. // Економіка АПК. – 2015. – № 5. – С. 12.

З'ясовано причини значного погіршення фінансово-економічного стану сільськогосподарських товаровиробників, у тому числі великих аграрних та агропромислових компаній. Досліджено низку відомих за розміром і масштабами виробництва компаній, які через сукупність таких причин стали збитковими. За цих обставин зроблено висновок про обґрунтованість збереження пільгового оподаткування аграріїв та водночас про необхідність істотного підвищення соціальної відповідальності великого агробізнесу. Спростовується думка, що агрохолдинги себе вже вичерпали, натомість подані пропозиції щодо унормування їхньої діяльності. Обґрунтовано напрями й механізми подолання фінансової скрути аграріїв у коротко- і довгостроковому періодах. Наголошується, що передумовою такого подолання є стабілізація курсу гривні і подолання непомірної інфляції. Табл.: 1. Бібліогр.: 11.

Ключові слова: аграрні й агропромислові компанії, причини-виклики, фінансово-економічний стан, фінансові ресурси, концентрація виробництва, економічна підтримка аграріїв.

УДК 631.1:330.33.012

Вызовы агробизнеса: поиск ответов / Андрійчук В.Г. // Економіка АПК. – 2015. – № 5. – С. 12.

Раскрыты причины значительного ухудшения финансово-экономического состояния сельскохозяйственных товаропроизводителей, в том числе больших аграрных и агропромышленных компаний. Исследован ряд известных по размеру и масштабам производства компаний, которые через совокупность таких причин стали убыточными. В связи с этим сделан вывод об обоснованности сохранения льготного налогообложения аграриев и необходимости существенного повышения социальной ответственности большого агробизнеса соответственно предложенному механизму. Опровергается утверждение, что агрохолдинги себя уже исчерпали и вместо этого обосновываются поданные предложения относительно урегулирования их деятельности. Обоснованы направления и механизмы преодоления финансового кризиса аграриев в кратко- и долгосрочном периодах. Акцентируется, что условием такого преодоления является стабилизация курса гривны и преодоление непомерной инфляции. Табл.: 1. Библиогр.: 11.

Ключевые слова: аграрные и агропромышленные компании, причины-вызовы, финансово-экономическое состояние, финансовые ресурсы, концентрация производства, экономическая поддержка аграриев.

UDS 631.1:330.33.012

The challenges of agrarian business: search for solutions / Andriichuk V.H. // Ekonomika APK. – 2015. – № 5. – P. 12.

The paper shows the causes of the significant decrease of financial and economic state of agricultural commodity producers, including agrarian and agro-industrial companies. There were studied the examples of a number of well-known large-scale companies that due to these causes become unprofitable. There paper substantiates such solutions as: preservation of tax breaks for agrarians as well as substantial increase of social responsibility of big agribusiness.

The author argues the statement that the idea of agro-holdings is absolutely exhausted, whereas there are guidelines for enhancement of their activity suggested. The ways and mechanisms for solving the agrarian financial crisis for the short- and long-term perspective are considered. It is emphasised the vital condition for solving the crisis is stabilisation of hryvnia exchange rate and curbing the excessive inflation. Tabl.: 1. Refs.: 11.

Key words: agrarian and agro-industrial companies, causes and challenges, financial and economic state, financial resources, concentration of production, economic support for agrarians.

УДК 642.5:338.439.63

Харчування поза домом у продовольчому споживанні / Пасхавер Б.Й. // Економіка АПК. – 2015. – № 5. – С. 23.

Розглянуто стан і динаміку розвитку національного ресторанного господарства. Наразі ця важлива галузь продовольчого забезпечення за основними показниками суттєво відстає від розвинутих країн і власних минулих досягнень. Вирішальний фактор, що визначає частку ресторанного господарства у продовольчому забезпеченні країни – рух доходів населення. На жаль, статистика галузі фіксує ознаки її занепаду. Між 1990 р. і 2014 р. товарооборот ресторанного господарства зменшився більш ніж удвічі, а кількість його об'єктів – утричі. Відродження галузі громадського харчування – необхідна складова стратегічних намірів підвищення стандартів життя. Табл.: 5. Бібліогр.: 17.

Ключові слова: продовольче споживання, ресторанне господарство, структура продовольчих витрат, купівельна спроможність.

УДК 642.5:338.439.63

Питання вне дома в продовольственном потреблении / Пасхавер Б.И. // Экономика АПК. – 2015. – № 5. – С. 23.

Рассмотрены состояние и динамика развития национального ресторанного хозяйства. В настоящее время эта важная отрасль продовольственного обеспечения по основным показателям существенно отстает от развитых стран и собственных достижений в прошлом. Решающий фактор, определяющий долю ресторанного хозяйства в продовольственном обеспечении страны – движение доходов населения. К сожалению, статистика отрасли фиксирует признаки ее упадка. Между 1990 г. и 2014 г. товарооборот ресторанного хозяйства уменьшился более чем вдвое, а количество его объектов – второе. Возрождение отрасли общественного питания – необходимая составляющая стратегических намерений повышения стандартов жизни. Табл.: 5. Библиогр.: 17.

Ключевые слова: продовольственное потребление, ресторанное хозяйство, структура продовольственных расходов, покупательная способность.

UDS 642.5:338.439.63

Eating out in the picture of food consumption / Paskhaver B.Y. // Ekonomika APK. – 2015. – № 5. – P. 23.

The paper considers the state and the dynamics of the national restaurant industry. Now this important sector of food supply according to the basic parameters is significantly behind the developed countries and their own past achievements. The decisive factor that determines the amount of restaurants in the country's food supply is the income movement. Unfortunately, the statistics field fixes signs of decline. Between 1990 and 2014 turnover at restaurants decreased by more than half, and number of objects – three times. Renaissance of catering industry is a necessary component of the strategic intentions of raising living standards. Tabl.: 5. Refs.: 17.

Key words: food intake, restaurant management, food cost structure, purchasing power.

УДК 33.025.12:632.913.1(477)

Система регулювання фітосанітарних заходів в Україні / Дем'яненко С.І., Нів'євський О.В. // Економіка АПК. – 2015. – № 5. – С. 28.

Розглянуто систему регулювання фітосанітарних заходів (карантину рослин) в Україні та її ефективність. Проаналізовано причини низької ефективності вітчизняного карантинного контролю рослин і встановлено, що основними з них є: дезінтеграція внутрішнього ринку продукції рослинництва; існування тотального контролю над торговельними й особливо над експортними потоками продукції, а не над поширенням шкідливих організмів; існуючий високий ризик корупції та зловживань; перешкоди експорту й виходу української агропродовольчої продукції на зовнішні ринки; значне нівелювання державної підтримки аграрного сектору внаслідок завищених витрат виробників, пов'язаних з неефективністю карантинного контролю рослин, що фактично зменшує інвестиції в галузь та обмежує її зростання. Запропоновано напрями вдосконалення карантинного контролю рослин, зокрема, перегляд і суттєве скорочення списку об'єктів регулювання, перегляд термінів, порядку оформлення

й видачі карантинного (фітосанітарного) сертифіката, наближення гармонізації законодавства України в сфері карантину та захисту рослин із законодавством ЄС. Бібліогр.: 14.

Ключові слова: регулювання, фітосанітарні заходи, ефективність карантинного контролю, ринки продукції рослинництва, торговельні потоки, експорт, фітосанітарний сертифікат, законодавство.

УДК 33.025.12:632.913.1(477)

Система регулювання фітосанітарних заходів в Україні / Дем'яненко С.І., Нив'євський О.В. // Економіка АПК. – 2015. – № 5. – С. 28.

Рассмотрена система регулирования фитосанитарных мероприятий (карантина растений) в Украине и ее эффективность. Проанализированы причины низкой эффективности отечественного карантинного контроля растений и установлено, что основными из них являются: дезинтеграция внутреннего рынка продукции растениеводства; существование тотального контроля над торговлей и особенно над экспортными потоками продукции, а не над распространением вредных организмов; существующий высокий риск коррупции и злоупотреблений; препятствия экспорту и выходу украинской агропродовольственной продукции на внешние рынки; значительное нивелирование государственной поддержки аграрного сектора в результате завышенных расходов производителей, связанных с неэффективностью карантинного контроля растений, что фактически уменьшает инвестиции в отрасль и ограничивает ее рост. Предложены направления усовершенствования карантинного контроля растений, в частности, пересмотр и существенное сокращение списка объектов регуляции, пересмотр сроков, порядка оформления и выдачи карантинного (фитосанитарного) сертификата, осуществление гармонизации законодательства Украины в сфере карантина и защиты растений с законодательством ЕС. Библиогр.: 14.

Ключевые слова: регулирование, фитосанитарные мероприятия, эффективность карантинного контроля, рынки продукции растениеводства, торговые потоки, экспорт, фитосанитарный сертификат, законодательство.

UDS 33.025.12:632.913.1(477)

Regulation in plant quarantine in Ukraine / Demianenko S.I, Nivievskiy O.V. // Ekonomika APK. – 2015. – № 5. – P. 28.

This paper considers the functioning and effectiveness of the phytosanitary measures (plant quarantine measures) in Ukraine. It analyses the drivers for the low effectiveness of domestic plant quarantine control system; the key identified drivers are: disintegration and fragmentation of domestic market for crop products; total control of trade flows, but a failure to control the spread of the pests; existing high risk of corruption and power abuse; dilution of the state agricultural support as a result of high phytosanitary compliance costs that virtually depress sector investments and growth. The paper suggests options on how to improve the plant quarantine system. In particular it suggests reconsidering and shortening the list the quarantine objects, terms of issuing the quarantine and phytosanitary certificates, harmonization of the Ukrainian plant quarantine and plant protection legislation with that of the EU. Refs.: 14.

Key words: regulation, phytosanitary measures, plant quarantine control effectiveness, markets for crop products, trade flows, export, phytosanitary certificate, legislation.

УДК 631.67

SWOT-аналіз розвитку зрошуваного землеробства в Україні / Дідковська Л.І // Економіка АПК. – 2015. – № 5. – С. 33.

У розрізі глобалізаційних процесів та необхідності забезпечення продовольчої безпеки у довгостроковій перспективі зосереджується увага на необхідності відродження зрошуваного землеробства. Проаналізовано потенціал розвитку зрошуваного землеробства в Україні за допомогою використання одного з інструментів стратегічного управління – SWOT-аналізу. Визначено, що до основних сильних сторін і можливостей розвитку зрошуваного землеробства належать: висока продуктивність поливного гектара й наявність різних природно-кліматичних зон; перехід від традиційних видів зрошення до локальних способів поливу, низьконапірного дощування та точного землеробства; використання альтернативних джерел води й енергії для поливу. До основних слабких сторін і загроз досліджуваного процесу віднесено: відсутність належної державної підтримки та незадовільний стан ма-

теріально-технічного забезпечення; обмеженість фінансування заходів з відновлення гідромеліоративної системи, дефіцит водних ресурсів; зростання цін на енергоносії; надмірна зарегульованість процесу одержання дозволів на використання водних ресурсів. Встановлено, що при поєднанні сильних сторін і втіленні можливостей, а також при мінімізації або нівелюванні слабких сторін та загроз, зрошуване землеробство може стати надійним гарантом одержання сталих урожаїв. Рис.: 1. Бібліогр.: 11.

Ключові слова: SWOT-аналіз, зрошуване землеробство, меліоративні системи, дощування, краплинне зрошення, технічне забезпечення.

УДК 631.67

SWOT-анализ развития орошаемого земледелия в Украине / Дидковская Л.И. // Экономика АПК. – 2015. – № 5. – С. 33.

В разрезе глобализационных процессов и необходимости обеспечения продовольственной безопасности в долгосрочной перспективе концентрируется внимание на необходимости возрождения орошаемого земледелия. Проанализирован потенциал развития орошаемого земледелия в Украине посредством использования одного из инструментов стратегического управления – SWOT-анализа. Определено, что к основным сильным сторонам и возможностям развития орошаемого земледелия относятся: высокая производительность поливного гектара и наличие различных природно-климатических зон; переход от традиционных видов орошения к локальным способам полива и низконапорному дождеванию; использование альтернативных источников воды и энергии для полива. К основным недостаткам и угрозам отнесены: отсутствие должной государственной поддержки и неудовлетворительное состояние материально-технического обеспечения; ограниченность финансирования мероприятий по восстановлению гидромелиоративной системы; дефицит водных ресурсов; рост цен на энергоносители; чрезмерная зарегулированность процесса получения разрешений на использование водных ресурсов. Установлено, что при сочетании сильных сторон и внедрении возможностей, а также при минимизации или нивелировании слабых сторон и угроз, орошаемое земледелие может стать надежным гарантом получения устойчивых урожаев. Илл.: 1. Библиогр.: 11.

Ключевые слова: SWOT-анализ, орошаемое земледелие, меліоративные системы, дождевание, капельное орошение, техническое обеспечение.

UDS 631.67

SWOT-analysis of the development of agricultural irrigation in Ukraine / Didkovska L.I. // Ekonomika APK. – 2015. – № 5. – P. 33.

In the context of globalization processes and necessity to ensure food security in the long term requires a revival of irrigated agriculture. The article is focused on the analysis of the potential of irrigated agriculture in Ukraine by using SWOT-analysis. The main strengths and opportunities of development of irrigated agriculture are defined: high productivity of irrigated land and a variety of climatic zones; the shift from traditional irrigation methods to the localized irrigation and low-pressure sprinkler irrigation; the use of alternative sources of energy and water for irrigation. The main weaknesses and threats include: lack of suitable government support and the unsatisfactory condition of logistical support; the limited financing for the rehabilitation of irrigation systems; deficit of water resources; rising energy prices; overregulation the process of obtaining permits for the use of water resources. It is determined that by combining the strengths and implementation opportunities, as well as to minimize its weaknesses and threats, irrigated agriculture can become a reliable guarantor of obtain stable yield. Figs.: 1.Refs.: 11.

Key words: SWOT-analysis, agricultural irrigation, irrigation systems, sprinkler irrigation, drip irrigation, technical support.

УДК 631.14:634.8

Розвиток галузі виноградарства в Україні / Кириллова О.В. // Економіка АПК. – 2015. – № 5. – С. 39.

Проаналізовано стан і перспективи державної підтримки галузі виноградарства. В результаті виявлені причини та їх негативний вплив на явища, що сталися в галузі. Виділено найважливіші проблеми галузі виноградарства. Доведено, що однією з багатьох причин виникнення проблем є недостатній рівень державної фінансової підтримки виноградарства, який впливає з порушення організації за-

проведення державної політики розвитку галузі й недотримання законодавчої та нормативної бази. Розроблено пропозиції щодо необхідності відновлення механізму державної підтримки галузі акумулюванням збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства на спеціальному фонді бюджету, закладення суми коштів у бюджет на компенсацію кредитів. Прийняті урядові рішення повинні бути науково обґрунтовані та консолідовані з виробниками винограду й вина, слід посилити контроль за виконанням цих завдань. Табл.: 1. Бібліогр.: 14.

Ключові слова: галузь виноградарства, державна підтримка, бюджетне фінансування, програма, напрями розвитку, проблеми.

УДК 631.14:634.8

Развитие отрасли виноградарства в Украине / Кириллова О.В. // Экономика АПК. – 2015. – № 5. – С. 39.

Проанализировано состояние и перспективы государственной поддержки отрасли виноградарства. В результате выявлены причины и их негативное влияние на явления, которые произошли в отрасли. Выделены важнейшие проблемы отрасли виноградарства. Доказано, что одной из многих причин возникновения проблем является недостаточный уровень государственной финансовой поддержки виноградарства, который вытекает из нарушения организации проведения государственной политики развития отрасли и несоблюдения законодательной и нормативной базы. Внесены предложения относительно необходимости возобновления механизма государственной поддержки отрасли путём аккумуляции сбора на развитие виноградарства, садоводства и хмелеводства на специальном фонде бюджета, заложить сумму средств в бюджет на компенсацию кредитов. Принятые правительственные решения должны быть научно обоснованными и консолидированными с производителями винограда и вина, необходимо усилить контроль за выполнением этих заданий. Табл.: 1. Библиогр.: 14.

Ключевые слова: отрасль виноградарства, государственная поддержка, бюджетное финансирование, программа, направления развития, проблемы.

UDS 631.14:634.8

The development of the viticulture branch in Ukraine / Kyryllova O.V. // Ekonomika APK. – 2015. – № 5. – P. 39.

In this article the conditions and prospects of government viticulture support are analysed. As a result, the causes of negative influence in the branch are identified. The author addresses the problem of lack of state financial viticulture support as a result of the abuse in the organization of state development policy implementation and non-compliance of legislation. The suggestions concerning necessity of state support mechanism recovery by means of funds accumulation aimed to develop viticulture, gardening, hop cultivation on the accounts of a special budget fund are provided. Credit compensations sum should be presumed by the budget. The decisions, made by the government should be scientifically grounded and coordinated with grapes and wine producers. The control of these objectives compliance should be stricter. Табл.: 1. Refs.: 14.

Key words: viticulture, state support, budgetary funding, programme, development directions, problems.

UDS 631.95: 338.3(477)

Ecologization of agrarian production: modern challenges and perspectives of development / Khodakivska O.V. // Ekonomika APK. – 2015. – № 5. – P. 43.

The article describes the preconditions ecologization of agriculture, including: a permanent increase of the material needs of humanity under conditions of limited and exhausting basic natural resources, reduced productivity of agricultural land, water pollution, intensive degradation of natural ecosystems, increased frequency of weather anomalies and climate change. Analyzed some scientific approaches to formation and development of ecologization and found that in a general sense the term "ecologization" should be understood as a systemic, interdisciplinary approach to the study of the objective world and a greater awareness of the role of nature in human life, that a new stage of ecological culture, ecological thinking, environmental behavior and outlook. It was established that the ecologization of agricultural production and ecologization the economy should be seen as a response to global social and environmental challenges of our time. Figs.: 1.Refs.: 19.

Key words: ecologization production, agrarian sphere, development, ecologization the economy, depletion of natural resources, sustainable development.

УДК 631.95: 338.3(477)

Екологізація аграрного виробництва: сучасні виклики та перспективи розвитку / Ходаківська О.В. // Економіка АПК. – 2015. – № 5. – С. 43.

Розкрито основні передумови екологізації аграрного виробництва, зокрема: перманентне зростання матеріальних потреб людства при обмеженості та вичерпності запасів основних природних ресурсів, зниження продуктивності сільськогосподарських угідь, масштабне забруднення водойм, інтенсивна деградація природних екосистем, збільшення частоти погодних аномалій і кліматичні зміни. Проаналізовано окремі наукові підходи щодо становлення і розвитку екологізації та встановлено, що у загальному розумінні термін «екологізація» слід розуміти як системний, міждисциплінарний підхід до вивчення об'єктивного світу і більшого усвідомлення ролі природи в житті людини, тобто новий етап екологічної культури, екологічного мислення, екологічної поведінки та світогляду. Встановлено, що екологізацію сільськогосподарського виробництва та екологізацію економіки слід розглядати як відповідь на глобальні соціальні та екологічні проблеми сьогодення. Рис.: 1. Бібліогр.: 19.

Ключові слова: екологізація виробництва, аграрна сфера, розвиток, екологізація економіки, виснаження природних ресурсів, стійкий розвиток.

УДК 631.95: 338.3(477)

Экологизация аграрного производства: современные вызовы и перспективы развития / Ходаковская О.В. // Экономика АПК. – 2015. – № 5. – С. 43.

Раскрыты основные предпосылки экологизации аграрного производства, в частности: перманентный рост материальных потребностей человечества при ограниченности и исчерпаемости запасов основных природных ресурсов, снижение продуктивности сельскохозяйственных угодий, масштабное загрязнение водоемов, интенсивная деградация природных экосистем, увеличение частоты погодных аномалий и климатические изменения. Проанализированы отдельные научные подходы относительно становления и развития экологизации и установлено, что в общем смысле термин «экологизация» следует понимать как системный, междисциплинарный подход к изучению объективного мира и большего осознания роли природы в жизни человека, т.е. новый этап экологической культуры, экологического мышления, экологического поведения и мировоззрения. Установлено, что экологизацию сельскохозяйственного производства и экологизацию экономики следует рассматривать как ответ на глобальные социальные и экологические проблемы современности. Илл.: 1. Библиогр.: 19.

Ключевые слова: экологизация производства, аграрная сфера, развитие, экологизация экономики, истощение природных ресурсов, устойчивое развитие.

ФІНАНСОВІ ВІДНОСИНИ ТА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

FINANCIAL RELATIONS AND ACCOUNTING

УДК 339.15.054.22

Основные источники образования прибыли в условиях рыночной экономики / Фирсов Е.А. // Экономика АПК. – 2015. – № 5. – С. 48.

Авторський аналіз не підтверджує висновок марксистської теорії прибавочної стоимости об образванні прибутку на підприємствах ринкової економіки за рахунок присвоєння власниками засобів виробництва неоплаченого праці найманих працівників. Визначено, що в сучасних умовах процес образвання прибутку в постіндустріальних країнах здійснюється в основному при допомозі двох джерел: перше – за рахунок економії матеріальних витрат і амортизаційних відчислень на основі удосконалення організації і технології виробництва і використання досягнень науки і техніки; друге – в умовах використання інвестиційно-інноваційної моделі розвитку економіки шляхом збільшення суспільно необхідних витрат на створення нових корисних властивостей продукції, відповідного підвищення ціни товарів і реалізації їх по цінам, які не тільки возмещают понесені витрати на удосконалення корисних властивостей товарів, але і забезпечують (при наявності попиту) отримання прибутку виробниками. Табл.: 2. Бібліогр.: 11.

Ключевые слова: анализ, прибыль, технология производства, совершенствование организации, стоимость, достижения науки и техники.

УДК 339.15.054.22

Основні джерела виникнення прибутку в умовах ринкової економіки / Фірсов Є.О. // Економіка АПК. – 2015. – № 5. – С. 48.

Авторський аналіз не підтверджує висновок марксистської теорії доданої вартості щодо утворення прибутку на підприємствах ринкової економіки за рахунок присвоєння власниками засобів виробництва безоплатної праці найманих працівників. Визначено, що в сучасних умовах утворення прибутку в постіндустріальних країнах відбувається за допомогою двох основних джерел: перше – за рахунок економії матеріальних витрат і амортизаційних нарахувань на засадах удосконалення організації і технології виробництва і використання досягнень науки і техніки; друге – в умовах використання інвестиційно-інноваційної моделі розвитку економіки на засадах збільшення суспільно необхідних витрат заради створення нових корисних властивостей продукції, відповідного підвищення вартості товарів і реалізації їх за цінами, які не тільки відшкодовують витрати на поліпшення товарів, але й забезпечують (за наявності попиту) одержання прибутків товаровиробниками. Табл.: 2. Бібліогр.: 11.

Ключові слова: аналіз, прибуток, технологія виробництва, удосконалення організації, вартість, досягнення науки і техніки.

UDS 339.15.054.22

The basic sources of profit in the market economy / Firsov Y.O. // Ekonomika APK. – 2015. – № 5. – P. 48.

The implemented analysis does not confirm the conclusion of Marx's theory of surplus value about profit formation at market economy enterprises at the expense of owners appropriation of wage-workers unpaid labour production means. It was defined that in modern conditions post-industrial countries profit formation is carried out mainly through two sources. The first source is represented by the material costs saving and depreciations on the basis of production organization and technology improvement and using science and technology achievements. The second source of profit is use of the economy development model of investment and innovation based on the increase of social expenditure on creation of new useful characteristics of products, and as a result price increase and sales of products on prices that both reimburse costs of products enhancement and ensure (if there is sufficient demand) profits for the commodity producers. Tabl.: 2. Refs.: 11.

Key words: analysis, profit, production technology, management enhancement, value, scientific and technological achievements.

УДК 330.322:631.11

Ефективність інвестиційного проекту створення та функціонування високотехнологічного сільськогосподарського підприємства / Ільчук М. М., Коновал І. А. // Економіка АПК. – 2015. – № 5. – С. 55.

Дослідження проводились у рамках розробки інвестиційного проекту створення високотехнологічного сільськогосподарського підприємства для виробництва і реалізації продукції рослинництва. Передбачається, що фінансування проекту здійснюватиметься за рахунок власних коштів підприємства (5,263 млн дол. США) й за рахунок позичкових коштів (21,052 млн дол. США) під 5,0% річних. При залученні 20 % обсягів необхідних інвестиційних ресурсів за 5% річної ставки за користування кредитом проект окупиться через вісім років із внутрішньою ставкою дохідності 15,1% у рік, а рівень рентабельності продажів по чистому прибутку становитиме 27,1%. Табл.: 6. Бібліогр.: 6.

Ключові слова: сільськогосподарські підприємства, інвестиційна діяльність, виробництво, інвестиційний проект, структура капіталу, ефективність.

УДК 330.322:631.11

Эффективность инвестиционного проекта создания и функционирования высокотехнологического сельскохозяйственного предприятия / Ильчук Н.М., Коновал И.А. // Экономика АПК. – 2015. – № 5. – С. 55.

Исследования проводились в рамках разработки инвестиционного проекта создания высокотехнологического сельскохозяйственного предприятия для производства и реализации продукции растениеводства. Предполагается, что финансирование проекта будет осуществляться за счет собственных средств предприятия (5,263 млн долл. США) и за счет заемных средств (21,052 млн долл. США) под 5,0% годовых. При привлечении 20% объемов необходимых инвестиционных ресурсов под 5 % годовой ставки за пользование кредитом проект окупится через восемь лет с внутренней ставкой доходности 15,1% в год, а уровень рентабельности продаж по чистой прибыли составит 27,1%. Табл.: 6. Библиогр.: 6.

Ключевые слова: сельскохозяйственные предприятия, инвестиционная деятельность, производство, инвестиционный проект, структура капитала, эффективность.

UDS 330.322:631.11

Investment project efficiency of creation and functioning of agricultural enterprise / Pichuk M.M., Konoval I.A. // Ekonomika APK. – 2015. – № 5. – P. 55.

The research is carried out within the framework of elaboration of the investment project of creation of high-tech agricultural enterprise for production and sale of crop products. The sale of this project allows creating new jobs, ensures the food security in the region and improves the economic efficiency of production. Land resources of enterprise will be 12250 hectares and consist of land shares, which are located at six settlements of Khmelnytsky region. It stipulates that funding for the project will be at its own expense (5.263 million US dollars) and loan funds (21.052 million US dollars) at 5.0% per annum.

Budgets were elaborated and the figures of production efficiency were calculated on the basis of flow sheets of agricultural crops growing. The orientation of enterprise to resource-saving technology of growing agricultural crops will allow producing competitive products with high level of profitability.

The results of research show that after reaching the project capacity (in 2018) enterprise annually will be able to receive from selling crops and elevator's services more than 17,038 mln US dollars of receipts, approximately 4,76 mln US dollars of net incomes, and a level of production profitability will reach 50,7%.

An analysis of breakeven level of production was carried out based on calculation of income and expenditure, which showed that the breakeven level of production will be reached if receipts amount 5,15 mln US dollar.

If involve 20 % of necessary investment resources with 5% of annual interest rate for credit's usage, the project will be recompensed after 8 years with internal rate of return 15,1% in year and a level of sales profitability by net profit will be 27,1%. Табл.: 6. Refs.: 6.

Key words: agricultural enterprises, investment activity, production, investment project, capital structure, efficiency.

УДК 330.123.7:338.43

Використання паливно-енергетичних ресурсів у сільському господарстві / Захарчук О.В., Вишневецька О.В. // Економіка АПК. –2015. – № 5. – С. 62.

Стаття присвячена огляду ринку пально-мастильних матеріалів та трансформаціям, які відбулися на ньому останніми роками під впливом факторів макро- і мікросередовища. До 2005 року Україна повністю забезпечувала національну економіку пальним із нафтопродуктів власного виробництва. Починаючи з 2006 року, скорочення виробництва пального призвело до того, що на початок 2014 року імпортне пальне становило 75% по бензину і 84% по дизельному пальному. Висвітлено також основні тенденції розвитку ринку нафтопродуктів України та світового ринку нафти. Останнім часом світові ціни на нафту різко знизилися. Проте оптові та роздрібні ціни на пальне в Україні демонструють стабільно зростаючу динаміку, що й продовжується також у 2015 році. Основним фактором, який найбільш вплинув на зростання цін на нафтопродукти, стало здешевлення гривні по відношенню

до долара США, також дії найрізноманітніших посередників, які активно виникають між виробником і споживачем.

Особливу увагу приділено споживанню пально-мастильних матеріалів в аграрному секторі, яке за роки незалежності України мало тенденцію до суттєвого скорочення. Сільськогосподарські підприємства зменшили використання бензину моторного порівняно з 1990 роком у 9 разів, дизельного пального – у 3,3 раза. Це сприяло зниженню енергомосткості сільськогосподарської продукції. У 1990 році порівняно з 2013-м аграрні підприємства витрачали на 1000 грн валової продукції у порівнянних цінах 2010 року в 6,7 раза менше умовного палива, витрати пально-мастильних матеріалів на 1 га сільськогосподарських угідь скоротилися у 4,4 раза.

Також досить детально описані напрями енергозбереження – застосування спрощених технологій обробітку ґрунту, вдосконалення структури машинно-тракторного парку, запровадження ефективної структури посівних площ, заміна частини дизпалива біопаливом із ріпакової олії та ефект від їх запровадження. Табл.: 2. Рис.: 7. Бібліогр.: 16.

Ключові слова: бензин, дизпаливо, споживання, енергомосткість, ринок пально-мастильних матеріалів, енергоефективність, сільськогосподарське виробництво.

УДК 330.123.7:338.43

Использование топливно-энергетических ресурсов в сельском хозяйстве / Захарчук А.В., Вишневецкая О.В. // Экономика АПК. – 2015. – № 5. – С. 62.

Статья посвящена обзору рынка горюче-смазочных материалов и трансформациям, которые произошли на нем в последние годы под влиянием факторов макро- и микросреды. До 2005 года Украина полностью обеспечивала национальную экономику топливом из нефтепродуктов собственного производства. Начиная с 2006 года, сокращение производства топлива привело к тому, что на начало 2014 года импортное топливо составило 75% по бензину и 84% по дизельному топливу.

Освещены также основные тенденции развития рынка нефтепродуктов Украины, мирового рынка нефти. В последний год мировые цены на нефть резко снизились. Однако оптовые и розничные цены на горючее в Украине демонстрируют стабильно растущую динамику, что и продолжается также в 2015 году. Основным фактором, который наиболее повлиял на рост цен на нефтепродукты, стало удешевление гривны по отношению к доллару США, также действе различных посредников, которые активно работают между производителем и потребителем.

Особое внимание уделяется потреблению горюче-смазочных материалов в аграрном секторе, которое за годы независимости Украины имело тенденцию к существенному сокращению. Сельскохозяйственные предприятия уменьшили использование бензина моторного по сравнению с 1990 годом в 9 раз, дизельного топлива – в 3,3 раза, что способствовало уменьшению энергоемкости сельскохозяйственной продукции. В 1990 г. по сравнению с 2013-м аграрные предприятия расходовали на 1000 грн валовой продукции в сопоставимых ценах 2010 года в 6,7 раза меньше условного топлива. Расход горюче-смазочных материалов на 1 га сельскохозяйственных угодий сократился в 4,4 раза.

Также достаточно подробно описаны направления энергосбережения – применение упрощенных технологий возделывания почвы, совершенствование структуры машинно-тракторного парка, внедрение эффективной структуры посевных площадей, замена части дизтоплива биотопливом из рапсового масла и эффект от их внедрения. Табл.: 2. Илл.: 7. Библиогр.: 16.

Ключевые слова: бензин, дизтопливо, потребление, энергоемкость, рынок горюче-смазочных материалов, энергоэффективность, сельскохозяйственное производство.

UDS 330.123.7:338.43

The efficiency of fuel consumption in agriculture / Zakharchuk O.V., Vyshnevetska O.V. // Ekonomika APK. – 2015. – № 5. – P. 62.

The article provides an overview of the market of lubricants and transformations that have taken place on him in recent years under the influence of macro and micro circumstance. By 2005, Ukraine fully provided the national economy of fuel from domestic production. Since 2006 the reduction in the production of fuel has led to the fact that at the beginning of 2014 fuel imports amounted to 75% for gasoline and 84% for diesel fuel.

In the article we are talking about the main trends of development of the market of oil products in Ukraine and the world oil market. In the past year, oil prices, as already noted, have fallen sharply. However, wholesale and retail fuel prices in Ukraine show a steadily growing trend that continues in 2015. The

primary factor that most influenced the growth of prices for oil products was the depreciation of the hryvnia against the U.S. dollar, also the effect of different mediators that actively arise between producer and consumer.

The article focuses on the consumption of fuels and lubricants in the agricultural sector, which since Ukraine's independence tended to a significant reduction. In Agricultural enterprises reduced use of motor gasoline in comparison with 1990 9 times, diesel fuel 3.3 times. This helped to reduce the energy intensity of agricultural production. In 1990, compared to 2013, agricultural enterprises spent 1000 UAH gross output at constant prices of 2010 6.7 times less fuel, the cost of fuel and lubricants per 1 ha of agricultural land has decreased by 4.4 times.

The article is quite detailed directions of energy efficiency – the use of simplified tillage technology, improving the structure of the tractor fleet, implementation of effective crop pattern, replacement of diesel biofuel from rapeseed oil and the effect they will have. Tabl.: 2. Figs.: 7. Refs.: 16.

Key words: gasoline, diesel fuel, consumption, using fuel, the market of fuels and lubricants, energy efficiency, agricultural production.

РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ І
СОЦІАЛЬНА СФЕРА СЕЛЯ

THE DEVELOPMENT OF RURAL AREAS AND
VILLAGE SOCIAL SPHERE

УДК 711.5:631.1.016

Тенденції розвитку сільських домогосподарств / Дієсперов В.С. // Економіка АПК. –2015. – № 5. – С. 70.

Проаналізовано характеристики господарств сільського населення в окремих глибинних і приміських районах. Оцінено діяльність домогосподарств у виробництві різних рослинницьких та тваринницьких продуктів. Визначено напрями розвитку двох типів домогосподарств – із невеликими площами у сільських садибах і таких, що значно розширили землекористування, вийшовши за межі населених пунктів. Доведено перспективність виробництва трудомістких видів продукції, при якому реалізуються переваги праці вдома. Обґрунтовано доцільність галузевого розмежування виробництва між підприємствами й господарствами населення. Обчислено трудомісткість сільськогосподарських продуктів у домогосподарствах. Розраховано ефективність виробництва виходячи з витрат господарств, вартості спожитої та проданої продукції. Визнано необхідність кооперування господарств населення у різних формах і на різних рівнях. Табл.: 4. Бібліогр.: 8.

Ключові слова: домогосподарство, структура виробництва, трудомісткість продуктів, дохідність виробництва, праця вдома, кооперування.

УДК 711.5:631.1.016

Тенденции развития сельских домохозяйств / Диесперов В.С. // Экономика АПК. – 2015. – № 5. – С. 70.

Проанализированы характеристики хозяйств сельского населения в отдельных глубинных и пригородных районах. Оценена деятельность домохозяйств в производстве различных растениеводческих и животноводческих продуктов. Определены направления развития двух типов домохозяйств – с небольшими площадями в сельских усадьбах и тех, которые значительно расширили землепользование, выйдя за пределы населённых пунктов. Доказана перспективность производства трудоёмких видов продукции, при котором реализуются преимущества надомного труда. Обоснована целесообразность отраслевого разграничения производства между предприятиями и хозяйствами населения. Определена трудоёмкость сельскохозяйственных продуктов домохозяйств. Рассчитана эффективность производства, исходя из расходов хозяйств, стоимости потреблённой и проданной продукции. Признано необходимым кооперирование хозяйств населения в различных формах и на разных уровнях. Табл.: 4. Библиогр.: 8.

Ключевые слова: домохозяйство, структура производства, трудоёмкость продуктов, доходность производства, надомный труд, кооперирование.

The article studies the characteristics of rural households in distant and suburban districts. The activity rates of households that produce various crops and animal products are comparatively studied. It is defined that there are two basic types of households: relatively small countryside households and the households that expanded their areas out the inhabited localities. The article substantiates the production of labour-consuming products that stipulates the advantages of the work from home. It is necessary to divide as economic branches the enterprises and the households of the population.

The labour input of agricultural products in households is calculated.

The production efficiency is calculated due to the expenses of the households, costs of the consumed and sold products. The necessity of cooperation of the households of the population into various forms on different levels is emphasised. Tabl.: 4. Refs.: 8.

Key words: household, production structure, labour input of products, production profitability, work from home, cooperation.

УДК 339:631.1:327.7 (ЄС)

Проблеми адаптації аграрного сектору економіки до умов Угоди про зону вільної торгівлі Україна–ЄС / Зінчук Т.О. // *Ekonomika APK.* –2015. – № 5. – С. 79.

У змістовному контексті статті аналітично доведено існування організаційних, соціально-економічних та інституційних перешкод, які виявлені на перехідному етапі імплементації Угоди про ЗВТ в аграрному секторі економіки. В реальних обставинах формування та функціонування ринку агропродовольчої продукції запропоновані пріоритетні напрями використання переваг європейської інтеграції як стратегічного вектора розвитку галузі сільського господарства.

Зауважено на важливості недопущення відходу від основних вимог в рамках даної Угоди щодо використання встановлених тарифних квот на експорт, а також врахування вимог ЄС стосовно параметрів якості та безпеки вітчизняної агропродовольчої продукції. Розкрито досвід формування сучасного етапу Спільної аграрної політики ЄС та її основних вимог до ведення сільськогосподарського виробництва з метою забезпечення інноваційного та екологічного розвитку сільського господарства. Вказано на необхідність процесу формування сприятливого інституційного середовища для сільського підприємництва. Показані основні перспективи імплементації Угоди про ЗВТ, які покликані активізувати дії агротоваровиробників та забезпечити їх безпосередню участь у формуванні експортоорієнтованої стратегії аграрного сектора. Табл.: 2. Бібліогр.: 19.

Ключові слова: аграрний сектор, експорт, імпорт, європейська інтеграція, зовнішньоекономічна діяльність, імплементація.

УДК 339:631.1:327.7 (ЄС)

Проблемы адаптации аграрного сектора экономики к условиям Договора о зоне свободной торговли Украина–ЕС / Зинчук Т.А. // *Экономика АПК.* –2015. – № 5. – С. 79.

В содержательном контексте статьи доказано наличие организационных, социально-экономических и институциональных препятствий на переходном этапе имплементации Договора о ЗСТ в аграрном секторе экономики. В реальных условиях формирования и функционирования рынка агропродовольственной продукции предложены приоритетные направления использования преимуществ европейской интеграции в качестве стратегического вектора развития отрасли сельского хозяйства.

Отмечена важность недопущения отхода от основных требований в рамках данного Договора при использовании установленных тарифных квот на экспорт, а также учёт требований ЕС относительно параметров качества и безопасности отечественной агропродовольственной продукции. Раскрыт опыт формирования современного этапа Единой аграрной политики ЕС и её основных требований к ведению сельскохозяйственного производства с целью обеспечения инновационного и экологического развития сельского хозяйства. Указано на необходимость процесса формирования благоприятной

институциональной среды для сельского предпринимательства. Показаны основные перспективы имплементации Договора о ЗСТ, которые призваны активизировать деятельность агроваропродоводителей и обеспечить их непосредственное участие в формировании экспортноориентированной стратегии аграрного сектора. Табл.: 2. Библиогр.: 19.

Ключевые слова: аграрный сектор, экспорт, импорт, европейская интеграция, внешнеэкономическая деятельность, имплементация.

UDS 339:631.1:327.7 (EC)

The issues of implementation of the Ukraine-EU free trade area agreement for agricultural sector / Zinchuk T.O. // *Ekonomika APK.* – 2015. – № 5. – P. 79.

The existence of organizational, socio-economic and institutional barriers, which are found in transition period of the FTA implementation in the agricultural sector, is analytically proved in a meaningful context of this paper. The main directions of realization of European integration advantages as a strategic vector of agriculture development are suggested in a consideration with actual conditions of formation and functioning of agri-food markets.

The importance of compliance with the requirements of FTA concerning the export tariff quota as well as consideration of the EU regarding the parameters of quality and safety of domestic agricultural products is grounded. The experience of the current stage of the EUs Common Agricultural Policy formation and its main requirements for agricultural production to ensure innovation and environmental development of agriculture is revealed. The importance of the process of forming a supportive environment for rural businesses is underlined. The perspectives of the FTA implementation concerning the intensification of agricultural producers activity and ensure their participation in the formation of export-oriented strategy of agricultural sector are outlined. Табл.: 2. Refs.: 19.

Key words: agrarian sector, export, import, European integration, foreign trade, implementation.

НАУКОВА ДИСКУСІЯ

SCIENTIFIC DISCUSSION

УДК 338.439.02

До методики оцінки рівня продовольчої безпеки / Зеленська О.О., Зеленський С.М., Алешугіна Н.О. // *Економіка АПК.* – 2015. – № 5. – С. 88.

Запропоновано авторську методику визначення рівня продовольчої безпеки країни та регіону. На відміну від традиційних усталених підходів, у ній як рівнозначний критерій визначення рівня продовольчої безпеки пропонується критерій продуктивної вмотивованості виробника. За умов ринкової економіки саме економічна вигода є ключовим мотиватором для агровиробників і підприємств харчової промисловості до виробництва й постачання на ринок високоякісної, екологічно безпечної продовольчої продукції в достатніх обсягах. Практичне застосування запропонованої методики дасть змогу адекватно відобразити дійсну ситуацію у сфері продовольчої безпеки України. Разом із тим дана методика не є надто громіздкою у практичному використанні та відповідає наявним у вітчизняній статистичній інформації показникам. Рис.: 1. Бібліогр.: 9.

Ключові слова: продовольча безпека; методичні підходи; критерії, показники; ресурсозабезпеченість; доступність продовольства; продуктивна вмотивованість; імпортозалежність.

УДК 338.439.02

К методике оценки уровня продовольственной безопасности / Зеленская Е.А., Зеленский С.Н., Алешугина Н.А. // *Экономика АПК.* – 2015. – № 5. – С. 88.

Предложена авторская методика определения уровня продовольственной безопасности страны и региона. В отличие от традиционных устоявшихся подходов, в ней как равнозначный критерий определения уровня продовольственной безопасности предлагается критерий продуктивной мотивации производителя. В условиях рыночной экономики именно экономическая выгода является ключевым мотивом для агропроизводителей и предприятий пищевой промышленности к производству и поставке на рынок высококачественной, экологически безопасной продовольственной продукции в достаточных объемах. Практическое применение предлагаемой методики даст возможность адекватно отражать действительную ситуацию в сфере продовольственной безопасности Украины. Вместе с тем

данная методика является не слишком трудоемкой в практическом использовании и соответствует имеющимся в отечественной статистической информации показателям. Илл.: 1. Библиогр.: 9.

Ключевые слова: продовольственная безопасность; методические подходы; критерии, показатели; ресурсообеспеченность; доступность продовольствия; продуктивная мотивация; импортозависимость.

UDS 338.439.02

To the methods of assessing the level of food security / Zelenska O.O., Zelenskyi S.M., Alieshuhina N.O. // Ekonomika APK. – 2015. – № 5. – P. 88.

In the article the authors' method of determining the level of food security of the country and the region is offered. Unlike traditional approaches in it criterion productive motivation manufacturer as an equivalent criterion for determining the level of food security is proposed. In a market economy the economic benefit is a key motive for agricultural producers and the food industry for the production and placing on the market of quality, environmentally friendly food products in sufficient volumes. Practical application of the proposed methodology will allow to provide adequate reflection of the actual situation in the field of food security of Ukraine. At the same time, this method is not too time consuming for practical use, and corresponds to the available information in the national statistical indicators. Tabl.: 1. Refs.: 9.

Key words: food security; methodological approaches; criteria, indicators; resourcing; availability of food; productive motivation; import dependence.

СТОРІНКА МОЛОДОГО НАУКОВЦЯ

YOUNG SCIENTIST'S PAGE

УДК 005.21/22:631.11

Бенчмаркінг в управлінні формуванням стратегій розвитку сільськогосподарських підприємств регіону / Толстих А.С. // Економіка АПК. – 2015. – № 5. – С. 92.

Управління формуванням стратегій розвитку підприємства передбачає детальний аналіз наявної ситуації, визначення місії існування підприємства, обґрунтування системи стратегічних і операційних цілей, вибір на основі аналізу можливих альтернатив найдоцільніших напрямів їх досягнення. Бенчмаркінг здатний формувати систему операційних цілей у рамках визначеної стратегії розвитку. Важливим завданням постає визначення переліку індикаторів аналізу діяльності сільськогосподарських підприємств для бенчмаркінг-тестування. Бенчмаркінг дає змогу порівняти, за окремими показниками, позиції підприємства серед фірм – конкурентів, структурує інформацію щодо сильних сторін і сфер, які потребують вдосконалення та є важливими для процесу підвищення ефективності. Результати бенчмаркінгу допомагають надати компанії завчасне попередження про її відставання від конкурентів. Рис.: 2. Бібліогр.: 17.

Ключові слова: стратегії розвитку, бенчмаркінг, конкурентний бенчмаркінг, бенчмаркінг-тестування, операційні цілі, індикатори аналізу бенчмаркінгу.

УДК 005.21/22:631.11

Бенчмаркинг в управлении формирования стратегий развития сельскохозяйственных предприятий региона / Толстых А.С. // Экономика АПК. – 2015. – № 5. – С. 92.

Управление формированием стратегий развития предприятия предусматривает детальный анализ сложившейся ситуации, определение миссии существования предприятия, обоснование системы стратегических и операционных целей, выбор на основе анализа возможных альтернатив наиболее целесообразных направлений их достижения. Бенчмаркинг способен формировать систему операционных целей в рамках определенной стратегии развития. Важным заданием является определение перечня индикаторов анализа деятельности сельскохозяйственных предприятий для бенчмаркинг-тестирования. Бенчмаркинг дает возможность сравнить, по отдельным показателям, позиции предприятия среди фирм конкурентов, структурирует информацию относительно сильных сторон и сфер, которые требуют усовершенствования и являются важными для процесса повышения эффективности. Результаты бенчмаркинга помогают дать компании преждевременное предупреждение о её отставании от конкурентов. Илл.: 2. Библиогр.: 17.

Ключевые слова: стратегии развития, бенчмаркинг, конкурентный бенчмаркинг, бенчмаркинг-тестирования, операционные цели, индикаторы анализа бенчмаркинга.

UDS 005.21/22:631.11

Benchmarking for strategic development planning of the agricultural enterprises of a region / Tolstykh A.S. // *Ekonomika APK.* – 2015. – № 5. – P. 92.

Strategic planning management of the development of an enterprise stipulates detailed analysis of current situation, outlining of the mission and objectives of the enterprise, substantiation of strategic and functional tasks of the enterprise and choice of the most expedient ways to achieve them. Benchmarking is able to form a system of operational goals within the framework of the defined development strategy. An important task is to define indicators for the analysis of activity of agricultural enterprises for benchmarking tests. Benchmarking makes it possible to compare the business efficiency of competitors and to provide a well-structured information on advantages and disadvantages of business for the increase of the efficiency. The results of benchmarking ensure timely forecast of possible drawbacks and developmental lagging from the competitors. Figs.: 2. Refs.: 17.

Key words: strategy development, benchmarking, competitive benchmarking, benchmarking tests, operational objectives, indicators of benchmarking analysis.

* * *